

A Dante-szimfónia kottájára

Zongorám súlyos fedelét lecsuktam.
Írva állt: sorsunk vereség. Komor sír-
hantokat, fátylat hoz a fátum késő
gyermekeinkre,

és bitók nőnek seregek letűntén...
Kárhozott népünk? Ki tudja, önkény
jön, szabadság, hogy vezetőnk lehessen
századok útján?

Vén halál, szörnyű feje, hogyha bólínt:
gyászlepel hull, mélyhegedűk siratnak
lornyonos dámát, elegáns minisztert,
s kripta-hideg dől,

hárfá glisszandók zuhanása közben...
Porladó csontváz didereg, koporsó,
megfakult márvány, zokogó szelekben.
Hajnali rémkép,

látomány-arcok - tünemény a múltból
felderengő pár: fiatal férfi, nő,
két fagyos csillag... A szonáta kész. Ég
tébolyi fényel,

zöld lidérclángként. Bár Európa vad
tapsvihart támaszt, de a lélek... Elfog
gondolatnyit majd a zenében égő
láz-futamokból?

Lesz-e mű, mely véd feledés ködétől,
érc-kemény, zengő muzsikába oltva -
Liszt Ferenc voltam, ki dacolni kívánt
tolvaj időnkkel.

S mit Vörösmarty veretes sorokkal
versbe foglalt rég: a hazát, vész honját
szent öröm, hűség koszorúzza majdan,
áldva nevünket.

Ádám Tamás Só ázik

Mint arcomon fehér pattanások,
az aszfalton nyárra kicsapódik a só.
Távolabb víz pezseg. Az árokparton
korhadó körtefák hónaljszaga mesél
a múlttól. Vaskos meglepetések
érnek: nem úgy volt, ahogy.

A só beszökik bőröm alá, sebemet
szaggatja, vonat szalad keresztbe,
a fényesorompó karcos szeme
szigorra int. Nehezen indulok,
dagad a térdkalács. Gördeszka
suhan el mellettem, kátyúba
lépve lesem, miként rohan el
az ifjúságom.

Utoljára a katonaságnál vágtam
mérőszalagot, ahány kocka,
annyi nap. Párolog az aszfalt,
olvad a szurok, ahány lépés,
annyi nap. Só ázik nyelvemen,
bocsánatkérésem nem kell
senkinek.

Fácán szárnya söpri az utat.
Szelíd pillantásomtól a durva só
finomabb lesz.

Halk nyerítés

Erős kézzel tartom az elszabadult
kocsit, a muraközi lovak már messze
járnak, lerázták magukról a kantárt,
szabadon nyerítenek.

Vészjeleket küldenek a félrevert
harangok, tarkómról csipkedi a pihéket
egy feketerigó. Dermedtem állok,
csak a vadrózsák futnak az erdő felé.

Amíg bírom, ellensúly vagyok, mentem
az üres szekér értékes rakományát,
az érzelmeket. A lovak után vágyom,
lombok közé, megszületik a
szabadságeszmény.

Halk nyerítést hoz a szél, újra befogom
a lovakat, kattog a szív, kattog a lócs.
Innentől ismerős.

Tokaszalonna üvegasztalon

Télre üres lett a szürke hátsó szoba, elköltöztek a festmények a falról, néhány megfáradt svábbogár pihen a sarokban, erőt gyűjtenek a meneküléshez.

Az üvegasztal is menni készül, lapján penészedő tokaszalonna remeg. Füst sem tartósítja, bicskád sem hasítja. A kutyának sem kell, madarak sem csipegetik. Megkeményedik.

Még látom, ahogy hagymát tépsz a tenyérnyi kertből, szára elszakad. Só helyett a cukrot veszed elő, édes élet. Kevered az ízeket. A tokaszalonnat meghagyod emlékébe.

Kidobtam már azt a fagyasztót, amely jajgatott utánad. Rázkódott, amikor említettem neved. A kést ott hagytam az asztalon. Ha jössz, megtalálod.

Szalonhangulat

Szépen ejtem az indulatszavakat, káromkodásaim is kedvesek, pattanásaim finoman pattannak. Elsöprik utamból a függöny fojtotta rovartetemet. Átballagok a fényben úszó nappalin, mindenkinek köszönök. Meghajol előttem a sivatagból elúzott fügekaktusz.

Elegáns szalonban alkonyat időz az ablakon, a mélyen csüngő csillár eléri fejemet. Finoman púposodik a parketta, billeg az üvegasztal, kicsit még lüktet karcos lapján egy meleg szalontüdő.

Poharamban vékonyodik a szalmaszál, kólát szürcsölök, kisujjam elvágódik, irányt mutat. Leülnék, de kiszedi párnás székemből a varratot egy hóbortos bútorasztalos.

L. Simon László

„Verseik nem kellenek”

Proletárdiktatúra és irodalmi emlékezet

A napokban egy beszélgetésben a vitapartnerem azt vetette fel, hogy egy olyan kurzus, amely önmaga politikai legitimitációját részben az '56-os forradalomból vezeti le, vajon áthelyeztetheti-e Nagy Imre szobrát a nemzet fővárosának egyik szimbolikus teréről a város egy másik pontjára (a Kossuth tér közeléből egy attól távolabbi helyre). A kérdés már részben a legutóbbi tusnádi szabadegyetemen is szóba került, mikor az emlékezetpolitikai vitában magam feszegettem, hogy vajon miért is kavart olyan nagy hullámokat Nagy Imre szobrának áthelyezése, s hogy mindez városépítészeti probléma-e, vagy inkább identitás- és emlékezetpolitikai kérdés. Nyilván az utóbbi, mert az alkotás elszállításáról szóló polémia nem tájépitészeti és városrendezési jellegű volt, hanem annak mentén rajzolódott ki a törésvonalak, hogy miként viszonyulunk Nagy Imre életútjához, munkásságához és politikai örökségéhez. Egykori kulák dédszülők leszármazottjaként könnyen csábítana az megközelítés, hogy Nagy Imre munkásságából a padláslesöprésekért felelős moszkovita kommunista politikus parasztságot eláruló szerepét és kegyetlenségét emeljem ki, az elmúlt évtized politikusi munkája viszont megtanított arra, hogy a tetteinkért, a döntéseinkért, a kompromisszumainkért és a sokszor indokolatlan hallgatásainkért történő felelősségvállalás, illetve sorsfordító pillanatokban az áldozatokkal, sőt az önfeláldozással együtt járó helyes út választása talán a legnehezebb dolog. Orbán Viktor miniszterelnök egy 2018 júniusában lezajlott parlamenti vitában fogalmazta meg, hogy amikor „egy miniszterelnök abba a helyzetbe kerül, hogy választhatja a hazáját meg a halált, és a halált választja, hogy ki tudjon állni a hazája mellett, és csak a halálával tud kiállni a hazája mellett, és ezért nem megfutamodik, hanem vállalja, aminek jönnie kell, az egy olyan emberi magatartás, amit mindenfajta politikai nézettől függetlenül ennek az országnak, amely politikailag eléggé megosztott, érdemes elismernie és megbecsülnie”. Nagy Imre nézeteivel „az itt ülők nagy része föltehetően egyáltalán nem ért egyet, és a kommunista pártban betöltött szerepével sem ért egyet, de Nagy Imre az '56-os forradalom leverése után azzal, hogy nem tagadta meg a forradalmat, hanem vállalta a magyar népet, azzal megváltotta a nemzet tiszteletre méltó vezetői közé a menetjegyét”.

Harminc évvel a kommunista diktatúra összeomlása után tehát nem is lehet kérdéses, hogy Nagy Imre szobrának helyük van a köztereinken. Ugyanakkor a Nagy Imre-szobor elszállítása egy másik emlékezetpolitikai problémára is rámutat. Lehet-e, szükséges-e a 21. században egy olyan emlékművet rekonstruálni, ami állítólag mind esztétikai, mind tartalmi szempontból erősen megosztotta és az újbóli